

EL QUINTO

AMMOK, addakamin iti highway. Agindurogen ti panagpataray ni Balong. Ken kas maipaspirko kadagiti abut ti karton a nakaipupokak, mangrugin nga agkarayam ti sipngget.

Nagluaskami kalpasan ti nasapa a pangmalem iti farm ni Boss Toby. Lumabankami kano iti derby iti Quezon City. Ngem manipud itay madakamat ni Ining, ti trainer ken para pakan kadakami, ti kasasaad ti barona, in-inut a nagpukaw ti sanikar ti panagsasaritada.

Adda kano timmaud a bukol iti tengnged ni Jakjak, ti baro ni Iking, iti babaen ti piditpiditna. Salsalamagi, kunada kano idi damo a madlawda. Ngem in-inut a dimmakel agingga iti nagbalin a kasla kadakkel ti gemgem ti maladaga. Mabain kanon a mapan agbasa ti ubing ket tultulonganna laengen ti amana kadagiti obrana iti farm.

Bareng, a, no mangabaktayo. Ngem uray ngata no adda suertetayo diak la ketdi mawayas nga igastosan ti panagpaagas ni Jakjak, kinuna ni Ining.

Nangngegko a nagsao ni Ate Melba, ngem diak naawatan ti imbagana ken ni Boss Toby. Kasla nakitak met ni Boss Toby a nagtungtung-ed kas ruamna, ngem diak nauray a nagtimek. Madamdama, nagtimek manen ni Ate Melba,

“Kaasi met ni Jakjak. Namak payen no saan a gagangay a salsalamagi. Baka...”

“Kanser?” Nagtimek met laeng ni Boss Toby. “Naabakak iti kallabes a derby idia y Ipil.”

Idinto ta pugpugtuak ti kayat a sawen ni Boss Toby, ur-urayek met a sumagpaw da Ining ken Balong iti sango. Nagkatugaw da Boss Toby ken Ate Melba iti likudanda. Naurnos dagiti kartonmi iti nalawa nga espasio iti likud ti baro a van ni Boss Toby.

Binaliwan da Ining ken Balong ti saritaanda ket isuda laengen ti agpatpatang.

Saan a simmagpaw ti bossmi iti saritaan da Ining ken Balong. Tapno maburak ti wanengweng ti makina ti lugan, nagtaraokak. Timmulad dagiti kaduak. Ket nagkakatawa dagiti amomi.

“Addan sa napintas nga ibagbagada,” kinuna ni Balong.

“Sapay koma. Gapu man la ket Jakjak,” impasaruno ni Ining.

Ngem adda kebbakebbak itoy a pannakailabanmi saan a gapu ta diak agtalek iti kabaelan dagiti kaduak. Naglasatkami iti naiget a panagsubok da Boss Toby. Napilikami, saan laeng a gapu iti impakpakitami kadagiti polis ken rekordmi no di pay ket iti puli a nagtaudanmi. Ngem diak maiwaksi ti kinuna ti maysa a bisita ni Boss Toby iti kalapawna iti farm idi naminsan. Narigat kano a mangabak pay ti namimpaten a nangabak. El quinto kano ti awagda iti dayta. Tawid kano dayta a pannakaammo kadagiti nagkauna a mammallot. Napadasanmin, kinuna pay ti bisita. No mangabak man ti manok a namimpaten a nangabak, kasla aglasat iti abut ti dagum.

Ngem adda pangsukal iti dayta, kinuna met laeng ti bisita. Ti kano kagurguram iti nalimed wenno maysa nga agdadamo ti mangibbet iti rueda iti manokmo.

Nagkatawa ni Boss Toby. Adda iti puli ken panagtaraken dayta. Kasano a pagibbetem ti tao a kagurguram wenno maysa nga agdadamo? Kasla nangyawatka lattan iti mama iti kuartam, kinunana.

Ngem idi makapanaw ti bisita, pimmasnek ti rupa ni bossing. Idi kuan n agtungtung-ed a bulonna nga immasideg kaniak, inubbanak ket inam-amloyanna ti ulok ken sirok dagiti payakko.

Kinapudnona, adda dagiti mapasasamak a pakainaiganmi kas manok. Partaan, kuna da bossing. Adda dagiti gundaway nga adda naidumduma a mariknami no kasta nga ilabandakami. Kas iti naminsan a panangisalogda kadakami. Dati, makasusungeg ti agsisipol a taraok ni Langsot, ti darisayen a patubo ni bossing iti upa a ginatangna. Ngem idi maikabilen iti scratch

pen tapno makawatwat sakbay a maikarga iti karton, nagbalin a kasla umel ken no kuan agpasgar. Naabak ni Langsot.

Naminsan met a lumabankami koma iti provincial derby, nagiddep ti makina ti luganmi idinto ta kabarbaro ti bateriana. Induronda . Ngem agsaiddek laeng sa agiddep.

Ket imbilin ni bossing nga iduronda ti lugan sa ibuelta ni Balong. Idi nagsimpa ti andarna, nagsublikamin. Saan a mabangles dagiti manok. Nakarkaro no madesgrasiada, kinuna ni bossing.

Parbangon ti kabigatan ti luasmi idi dumtengkami iti kuna ni bossing a Metro Manila. Nagtaruskami iti pagtaengan ti maysa nga am-ammo ni Boss Toby a kunana a Project 8. Aginanakami kano dito ta lima nga aldaw pay sa mangrugi ti derby. Pinaitulod ni Ate Melba iti balay kano ti kabsat ni bossing ta dita nga aginana santo umay agbuya. Sigud a kagurguranakami ni Ate Melba. Makasusungeg kano ti taraok ken kutakmi. Nagbangsit kano pay ti lugitmi, ngem kaykayatna met a pagabuno kadagiti masetasna ngem dagiti komersial. Ngem bigla nga immanus kadakami. No dadduma, agbuya payen iti polis. No dadduma, padasenna payen ti agibbet no agpopoliskami.

Nalawa ti likud ti dua kadsaaran a balay ti gayyem ni bossing. Adda kulongan ti manok iti maysa a suli ngem nauma kanon nga agbaud ti gayyem ni bossing. Anian a gin-awami idi maiwaywaykami.

Limakami a lumaban iti derby. Kalpasan ti dua a bulan a panagarisit da bossing, dakami ti napilida. Naiget ti panagpilida gapu iti pannakaabak ti dua ken pannakitabla ti maysa nga inlabanda iti 3-cock idia y Ipil, Gonzaga. Idi agkuentada dua nga aldaw kalpasan ti derby, nangngegko a nasurok a duagasut a ribu ti abak ni bossing agraman gastosna iti panagkondision.

Siak ti numero uno a pili da bossing. Maikadua ni Partak, ti dalusapi a kabsatko a

kaduak a nangabak iti derby idia y Gonzaga. Ni Andur, ti sinibalan a putot daydi Tibker, ti maikatlo. Maikapat ni Diskarte, ti billiten a kamarisko a kunada a nakatawid iti abilidadko, ket maikalima ni Rapido, lemon sweater a putot ni Partak.. Nangngegko ken ni Boss Toby a maysa a million lima gasut a ribu na pisos ti premio ti agkampeon..

Adda wing band-mi – Cagayan Warriors. Kameng kano ti Samaka Manila - Samahan ng mga Mananabong sa Katagalogan – dagiti kalabanmi. Kaaduanna kano a miembrona ti naggapu iti Metro Manila. Adda met entry ti Sambu wenno Samahan ng ng mga Mananabong sa Bisaya. Dagitoy kano met laeng nga asosasion ti sponsor ti derby.

Kalpasan ti dua nga aldaw, napankamin iti pakaangayan ti derby. Araneta Coliseum kano ti pasdek a kuna da bossing nga adda iti sentro ti Cubao. Sakbay a naiserrekkami iti naituding a puestomi, nasiripko iti abut ti kartonko a nakadakkkel ti pasdek a kasla napakleb a narabarab a nagango a tabungaw a kas iti ar-aramidenda a kallugong..

Maysa nga opisial kano ti sponsor ti immay nangtimbang kadakami. Inulitda iti kabi-gatanna tapno masigurado kano ti management ti husto a timbangmi.. No adda kano di makapasa nga entry, sumrek ti joker ti management a pangsullat iti mabakante a puesto ti madiskalipika nga entry Joker ti awagda iti entry a libre iti pot money wenno ti naituding a bayadanda iti management.

Impakaammo ti management nga innem a pulo ket innem ti entry a nakapasa iti pagannurotan, agraman ti dua a joker ti management. Maibilang kadagiti annuroten nga impakaammo ti management a sangapulo a minuto ti kapaut ti laban. No aglabes, maideklara a tabla ti laban. Dua a rabii ti derby ket 165 ti dagup ti laban.

Impalagip met ti announcer ti annuroten iti panagsanud ti maysa nga entry. No adda agsanud, sangagasut a ribu ti multa ti kada manok. Malaksid iti dayta, automatiko a maited ti

puntos iti kalaban ti agsanud. Mabalin met ti management a pullatan ti puesto ti agsanud no kayatna.

Impakaammo ni Ining idi mabasana ti iskediol no rabii a Numero 16 ni Diskarte idinto ta Numero 22 ni Rapido. Tripple V kontra Gias Horn, laban ni Diskarte, ket Gias Horn kontra Mulawin, laban ni Rapido. Numero 79 ni Andur ket Palawan Gold ti kalabanna.

Gias Horn ti nagan ti entry-mi. Dayta ti pulimi kas ibagbaga ni bossing kadagiti aggangang iti patubona. Busingar ti agongmi ken kasla sara ti tapingarmi. Saan a piningas ni Boss Toby ti tapingarmi; ti laeng lambi ti inikkatda. Suertekami kano ta kaaduanna ti agbilbilang iti panangabak. Daytan sa ti nagbaliwan ti panangtrato ni Ate Melba kadakami ta adda latta yawat ni Boss Toby kenkuana no adda maisalog a pulimi. . Mangmangngegko no kua kada Ining ken Balong nga addan nagatgang ken nasaldaan da bossing a talon ken bangkag a mamulumulaan iti nateng ken mais gapu kadakami.

Iti sumipngget, imbabanakami ni Ining manipud iti cockhouse. Inikkandakami iti saggaysakami a takkab. Nalawa ti aircon a quarters-mi. Ditoy a naturog da Ining ken Balong. Ammok ta siriringkami iti rabii. Rabiimi met ti aldaw ta abbonganda ti takkabmi iti nangisit a lupot tapno dikam maisturbo kadagiti makitami..

“PANGLIMANG laban!” impakaammo ti announcer.

Rimsua ti anabaab. Idi kuan aglabbeten ti riaw ken palagapag. Pinnarigat ti laban, nakunak iti unegko. Ammok daytoy ta napaliwkon dayta idiy probinsia..

Nagkatek iti namitlo ni Ining saana pinagkumpas dagiti imana a pangtestingna ngata iti ridammi. Nagpayakpakkami sakam nagtaraok. Nagtungtung-ed dagiti amomi. Ammok, maragsakanda iti ridammi.

Nagtimek manen ti announcer. Impakaammonna ti sumaruno a grupo a mapanen agpatadi. Nairamankami dita.

“Ni Diskarte, boss,” kinuna ni Balong.

Kinitak ni Diskarte nga itay pay a di makatalna iti takkabna. “Abilidad! Dimo pagasintaren,” inkarekkekko.

Nagsarigsig ni Diskarte a kumitkita kaniak. Ammona a siak ti amana. “La ketdi, a!” intaraokna.

Inyaon ni Balong ni Diskarte iti takkabna. Indisso met ni Boss Toby ti kasla bassit a maleta a yan dagiti tadina. Kinitana ti gurong ni Diskarte sa nangala iti tadi. Inrukodna iti kanigid a gurong ni Diskarte. Nagtungtung-ed.

“Sikat to farm a naggapuan dagiti kalabantayo, boss,” kinuna ni Ining idi tadianen ni Boss Toby ni Diskarte.

Nagkatawa ti boss-mi, “Isu met la nga agtigtigerger dagiti imam! Pagdanagam, aya, ket adda met tadi ti manoktayo? Kasla agdadamoka! Balong, sika ti mangiggem ken Diskarte!”

Agkatkatawa ni Balong a nangala ken ni Diskarte ken ni Ining. “Danagmon! Kalpasan ti derby, maoperan ni Jakjak. Agtsampeontayo! Di ngamin, boss?”

Nagkatawa laeng ni Boss Toby. Inlagidladitna ti tadem ti tadi iti pangasaan. Kalpasanna, impakapetna daytoy iti dakulapna. Nagbitin ti tadi iti dakulapna. Nagtungtung-ed. Indissona ti tadi ket rinugianna ng a isimpa ti tape iti pagtugawan ti tadi iti nagsaadan ti kawet ni Diskarte.

No namin-ano ng a impadasna ti tadi iti pungupungan ni Diskarte. Unnatenna ti gurong ni Diskarte sana sirigen. Idi mapnek ngatan, impuestonan ti tadi. Kalpasanna rinittuokna dagiti ramay ni Diskarte. “Unaam nga agibbet ti kalabanmo,” kinunana ken ni Balong.

Indisso ni Balong ni Diskarte ket pinapagnana tapno marelaks ken mairuam ti sakana iti kaadda ti tadina. Isu met a dumteng ni Ate Melba. Adda kaduana a padana a babai ket pagarupek nga isu ti kunkunana nga ipagna nga agnaed iti siudad. Manang Susan kano ti naganna.

Nagpakada met laeng da Ate Melba iti saan a mabayag. Mapanda kano gumatang iti tiketda ta agbuyada iti ringside.

Bimtak ti makatitileng a riaw ken dalagudog. Ammok lattan a nalpas manen ti maysa a soltada. Maysa pay a laban, umulin ni Diskarte iti rueda.

Otsentay otso mil ti impabalon ni Boss Toby ken ni Diskarte malaksid pay iti pusta da Ining ken Balong. Inubba ni Balong ni Diskarte, ni Lasak a pagpasippit ken ni Ining. Napandan iti ridaw nga agturong iti rueda.

Apagbiit ti nakapsut a dir-i ken sipsipat dagiti agbuybuya iti soltada a sarunuen da Diskarte. Kayatna a sawen a liamado ti nangabak. Madamdama, nagpakaammo manen ti announcer.

“Ang susunod, Tripple V kontra Gias Horn!”

Nasiputak a timmangad ni Boss Toby sa nanguros ken nagtanamitim.

Alisto a naikasa ti pusta ti laban da Diskarte. Bimtak manen ti agsasallupang nga awag iti pusta dagiti agtrebisia ken kristo wenno matangtangdanan a mangyawag iti pusta ti amoda.

Dehado iti pinnusta ni Diskarte.

“Larga na, mga kasabong!”

Limteng ti ulimek. Naglamiis ti unegko. Ammok lattan a naibbatanen da Diskarte.

Bimtak ti ariwawa, ngem saan a gapu ta adda mangab-abak no di ket panangkantiaw.

“Anak ng... Puro hangin!”

“May anak ba yan? Pabili naman!”

Nagkatawa ti announcer. “Lipad nang lipad naman kasi ang liyamado, tumitingala at naghihintay lang ang kalaban!”

“Maabilidad ang dehado. Naghihintay ng pagkakataun. Hayan, pagod na ang kalaban!”

Pagam-ammuan bimtak ti riaw ken dalagudog.

“Gumanti na ang Gias Horn! Wala nang tigil. Dapa na ang liyamado. Mabilis ang sentensiyador. Isa! Dalawa! Tatlo! Gias Horn! Wow, grabe ang bilis!”

Limmagto ni Boss Toby. Dinanogna ti angina. “Yesss! Yesss!”

Nag taraokak. Timmulad dagiti kaduak.

Madamdama, addan da Ining ken Balong. Nakaat-atiddog a taraok ti inserrek ni Diskarte iti quarters-mi. Kunam la no maysa met a koro ti kumakanta ti nagdadanggay a taraokmi nga impasabatmi kenkuana.

Ni Rapido ti sumaruno a lumaban. Nagkarekkekak. Imbagak ti aramidenna. Madamdama, nakangngegkami iti nasinggit nga ayug. Kinaut a dagus ni bossing ti bolsana, Inruarna ti selponna. Adda gayam nangawag kenkuana.

Apagbiit laeng a nakipatang ni Boss Toby iti immawag. Umis-istem a nangsango adakami idi maibolsana ti selponna.

Ni Engineer De Gracia. Pustaanna kano ni Rapido no mailaban,” impadamag ni bossing. Nangabak idi damo ni Rapido ti lumaban.

Nalagipko metten ti engineer a kuna ni bossing. Isu ti nagestoria maipapan iti el quinto. Isu ti nagkuna nga el quinto-kami ken Partak.

Innala ni Balong ni Rapido iti takkab. Nangpili ni bossing iti tadi a maibagay iti gurong ni Rapido.

“No naayatan dagiti agbuybuya iti impakita ni Diskarte, lalo a maayatanda iti panagay-ayam ni Rapido. Baka awan pay dua a minuto maunnaten ti kalabanna!” kinuna ni Balong a kasta unay ti rungiitna.

“No mangabak ni Rapido, agkampeontayon. Sigurado da Sikap ken Partak Mapadoktorkon ni Jakjak!” nakataltalged met ti ayug ni Ining.

Nagkatawa iti nakapsut ni bossing. Nagtungtung-ed, ngem dina pinasarunuan ti kinuna ni Ining maipapan ken ni Jakjak. Rinugianna a tadian ni Rapido. “Awan ti sigurado iti pallot. Adda tadi nga agpada dagiti manok. Agingga iti umang-angesda ken adda pay natda a pigsada di pay maibaga ti mangabak. Di pay naiserrek iti rueda ni Rapido. Dikay unay agtalek iti ipakpakitana iti polis,” kinuna ni bossing idi agangay.

Ni Lasak ti inubba ni Ining a pagpasippitda. Nagtibbonayoak idi rummuardan iti quarters-mi. Nagtaraok ni Diskarte iti nakaat-atiddog a kasla agsensennaay.

Dehado manen ni Diskarte. Sampo-anim ti innawag. Madamdama, simrek ni Ining niti quarters-mi.

“Apay?” impasabat ni Boss Toby.

“Di maikasa, bossing,” insungbat ni Ining.

“Mano ti diperensia?”

“Baasiten ngem awanen ti mayat a pumusta kadatayo. Adda pay 165K.

Nagtungtung-ed ni Boss Toby. Madamdama, nagtanamitim sana sineniasan ni Ining. Nagdardaras metten ni Ining a rimmuar iti quarters-mi.

“Largaaa!”

Bigla a bintak ti riaw sa bigla met la a naputed. Nagtibbonayoak. Langa met ni bossing ti alusiisen.

“Isa! Dalawa! Tatlooo! Panalo ang meron!”

Kasla naisaltekak iti nangngegko. Naabak ni Diskarte?

Nagsul-oy met ni bossing sa nagngilangil. Dinanogna ti dakulapna.

Kasla nagminatay da Ining ken Balong a simrek iti quarters-mi. Ubba ni Ining ni Lasak idinto ta akinngato dagiti karayray ni Diskarte a bitbit ni Balong. Kudil laeng ti saan a namagsina iti tengged ken ulona.

Kasla narung-o nga attasi da Ining ken Balong a nagpusot iti plastik a tugaw. Blangko dagiti matada.

Nagkatawa ni Boss Toby. “Relas, mga bata!” kinunana. “Ania ti kunak itay?” kinunana. “Saantayon a makapagkampeon. Ngem adda pay tallo nga alastayo. Cheer up!”

“Saan nga immobra ti abilidad ni Diskarte,” inwingiwing ni Ining.

Nagngilangil laeng ni Balong.

“Break!” kinuna ti announcer. “Mag-resume after thirty minutes!”

Isu met a sumrek da Ate Melba. Adda supot nga iggemda ket impapanko a pagmeriendada. Linuktan met ni Ining ti bagna. Ammok lattan nga agmeriendakami met.

“Saglilimada a bukel a mais,” kinuna ni Boss Toby. “Laokam iti gatas.”

Alisto ti panagtulid ti kanito. Parbangonen, nagparikna kadakami. Nagtaraokak. Timmulad dagiti kaduak.

“Magpatari na ang huling grupo!” pagammuan la ta impakdaar ni announce.

Inapput ni Balong ti ngiwatna a pangilemmengna iti suyaabna. Inyaonna ni Andur iti takkabna.

“Taga Puerto Princesa ti kalaban ni Andur,” kinuna ni Ining.

Kas kadagiti sinarunona, rinittuok ni Boss Toby dagiti ramay ni Andur idi matadianna daytoy. Kalpasanna, pinapagnana tapno mairuam ti kanigidna iti kaadda ti tadina.

“Dika agpampamayan. Unaam nga agibbet ti kalabanmo,” kinuna ni Boss Toby ken ni Balong idi maibagana no mano ti paradada. Tinapikna ti abaga ni Balong sana insenias a sumrekdan iti Coliseum.

“Ang susunod, Fight No. 79!”

Kinitak ni Boss Toby. Kampante a nakatugaw a nakadalikepkep a mangkitkita kadakami. Nasaludsodko la ket ngarud iti unegko no apay a di sumrek nga agbuya wenno agtrebisia. Nangngegko ketdi iti naminsan kada Ining a no dadduma agbuya ni bossing ngem saan nga agpusta. Husto kanon ti panagparadana. Sabungero ngem saan a sugador, kuna da Balong kenkuana.

“Largaaa!”

Limteng ti ulimek. Ngem apagbiit laeng. Kasla malbo manen ti Colisem iti riaw ken palagapag.

Mangngeg pay iti loud speaker ti pakarapak dagiti payak ken lanitak dagiti saka dagiti manok isu a kasla makitkitami metten ti mapaspasamak iti rueda. Madamdama, kinuna ti announcer iti baet ti aglabbet a riaw ken sipsipat dagiti tao:

“Alanganin ang dehado! Wakwak ang dibdib!”

“Sugurin mo! Napakatanga!”

“Ba, may tama pala ang meron!”

“May tama sa batok! May tama sa batok!”

“Yumuko ang meron! Nakatayo na lang!”

“Karyo! Karyooo!”

Napatakder ni Boss Toby. Nagtalangkiaw.

“Draw! Tablaaa!”

“Mga kasabong, ayaw tumuka ang meron! May sugat pala sa batok!” kinuna ti announcer

“Malas!” inkiraud ni Boss Toby.

Simrek da Balong iti quarters-mi. Bitbitna ni Andur a nadigos iti dara. Agsulsul-oy met ni Ining a nakarupanget a sumarsaruno kenkuana.

“Kastan, Andur,” inkarekkekko. Timmulad dagiti kaduami. Maymaysa ti gasat da Andur ken Tibker nga amana.

SUMUNO a malem. Nariingak iti panagsarsarita ti dua a tao iti batog ti cockhouse-mi. Diak ida makita ta naabbongan iti nangisit a lupot ti ridaw ti kulonganmi, ngem naitimkak da Boss Toby ken Ining.

“No mamatika iti el quinto, boss, el quinto met da Sikap ken Partak,” kinuna ni Ining.

“Nasao idi ni Engineer Rendi dayta...”

“Estoria laeng dagiti duduogan a mammallot dayta,” kasla aleng-aleng a sungbat ni Boss Toby.

Ngem awan met dakesna no padasentayo, boss.”

Nagkatawa ni bossing. “Agnernerbioskan sa pay laeng iti napasamak idi rabii, wen!”

“Ammoyo, nabayagen nga ammok dayta,” imballaet ni Balong. “Ngem bassit ti pammatik iti el quinto. Agtalekak iti abilidad da Sikap ken Partak!”

“Ala, tapno awan pambar, pagustuankayo,” kinuna ni bossing idi agangay.

Rimmaniag ti rupa ni Ining. Kinita met ni Balong ni Boss Toby.

“Sinno ngarud ti agibbet?”

“Ni Ate Melba!” insungbat ni Ining.

“H-ha?” Nakigtot sa ni bossing.. “Ket no maappigud pay no kakaisuna a padasenna ti makipolis!”

“Tapno mapagustuan ni Ining, isurotayo ni Ate Melba nga agiggem ken mangibbet iti manok,” kinuna ni Balong. “Ar-aramidenna metten no kasdiay a makipolis. Isurotayo a naimbag tapno maikkat ti nebiosna.”

“Wen, boss, uray ta madamdama pay ti laban!” simmaranta ti boses ni Ining. “Adda pay tiempo a mangisuro.”

Nagulimek da bossing. Madamdama, aghelhelon daytoy. Adda inawaganna.

“Agpantalonka iti maong. Basta! Adda role-mo madamdama. ‘Maykayon. Maammuamto no dumtengka. Sige!’”

Nagtaraoak. Simmungbat ni Partak. “Ni Ate Melba ti mangibbet kadata!” kinunak.

Nagtaraoak met ni Partak. “Masapul a pagustuanta ni Ate Melba!” kinunana. “Patayek ti kalabanko!”

“Annad!” impalagipko. “Laglagipem, maikalima a labanta daytoy. El quinto kano. Manmano ti makalawat iti maikalima a laban!”

Saanakon a nakaturog kalpasan ti pannanganmi. Nagulimeken dagiti kaduak ket impapanko a rimmidepda. Madamdama, adda dimteng. Naitimkak ni Ate Melba.

“Tatta man pay a dagdagennak nga umay agbuya?” Ni Ate Melba.

“Inkarigatak ti simmirip iti sangkabassit nga awang iti nagbaetan ti abbong ken ti nakaipupokak. Kasangsangon da Boss Toby ni Ate Melba.

“El quinto da Partak ken Sikap. Narigat a makalusot iti maikalima a laban, kunada. Ngem masukal kano dayta no maysa nga agdadamo ti agibbet,” inlawlawag ni bossing.

Naawatan sa a dagus ni Ate Melba ti kayat a sawen ni bossing ket nagsanud a kasla maamak. “Kayatyo a sawen, agibbetak? Pakpakawan!. Mabutengak!” kinunana.

“Awan dumana iti panagibbet iti panagpopolis, Ate!” kinuna ni Balong. “Parmekem laeng ti nerbiosmo!”

“Isu ngarud a sursuruandaka. Adda pay oras.” impasaruno ni Boss Toby.

Nayat met laeng ni Ate Melba kalpasan ti napaut a panagpalawag ni Boss Toby, Ngem diakon makita ti sumaruno nga aramidenda ta sinimpa ketdin ni Ining ti abbong ti kulongak. Suronkon. Nupay kasta mangmangngegko pay laeng ti panagpapatangda.

“Alaem ni Lasak ta isut’ pagsursuruanna,” kinuna ni Boss Toby.

Saan a mabayag, nakangngegak iti karekkek. Nabigbigko ni Lasak.

“Kastoy ti panagiggem,” kinuna ni Boss Toby. “Ubbaem. Ipittem dagiti sakana kadagiti ramaymo. Abante ti kanigid a yan ti tadi, palikud met ti kanawan a sakana. Kastoy, ne...lukayam laeng ti panagiggemmo uray ta naamo dagiti ibbatam a manok. Yadayom bassit iti bagim tapno dinaka makaw-it ti tadi...

“Maikadua, yayatmo ti manokmo iti kalabanna. Apagbiit laeng. Kalpasanna, ipasikadmo iti kalabanna iti daga. Apagbiit laeng. Ubbaem met laeng ket urayem ti pakdaar. No larga, kuna ti announcer, agatraska ket ikkatem ti baina ti tadi. No napunasanen ti sentensiyador ti tadi ket iseniasna nga agibbetkayon unaam, ti kalabanmo a mangidisso iti manokmo iti ruar ti uged...”

“Ay, mabutengak! Delikado!” kinuna ni Ate Melba ket kasla nakitak pay ti panagsanudna.

Nagkatawa ni Balong. “Saan, ate, ti sentensiyador ti mangikkat iti baina no dimo kaya sana punawan iti kapas ti tadi,” kinunana.

“Dika aglabes iti uged. Adda penalty ti aglabes. Itedmo kaniana ti manok ta padasentayo,” kinuna ni bossing ken ni Balong.

“Sige, wen, kasta. Ala, ulitentayo. Ala, agpraktiskayo, Balong!”

Naulit-ulit. Idi kuan nagkatawan ni bossing idinto ta nagpalakpak iti nakapsut da Ining ken Balong.

MAIKADUA a rabii ti laban. Naikkaten ni Ining ti abbong ti kulonganmi . Duakam laengen ken ni Partak a naibaba iti takkab. Iti arimbangaw iti uneg, ammok lattan nga ad-adu manen ti agbuya

“Ni Partak ti umuna a lumaban, bossing,” kinuna ni Ining idi mapalabsanna ti iskediol. “Fight No. 113 isu ket 118 ken ni Sikap. Alfonso Brothers ti Bacolod ti kalaban ni Partak ket manok met ni Atty. Medalla ti Zamboanga ken ni Sikap. Sikat dagiti kalabantayo. Awan pay ti milat ti rekordda.”

“Ngem kasla awan ti epekto ti kinuna ni Ining ken ni bossing. “Adda latta umuna!” inkatawana ketdi,

Addayan ti announcer. Impakaammo ti management a mangrugi manen ti laban. Impakaammona pay dagiti nakaperpek iti iskor iti immuna a rabii. Nagngilangil ni Ining. “Sayang,” kinuna sa nagsay-a iti namindua.

Naawatan sa ni Balong ti kayat a sawen ni Ining. “Cheer up, boy!” Nagkatawa iti nakapsut. “Saantay man a mairaman iti kampeonato, saan met a nakababain ti rekordtayo.”

Nawingiwing ni Ining. “Ni Jakjak ngamin ti pampanunotek, kompad,” kinunana

Kinita ni Ate Melba ni Ining. “Impakitayon iti doktor?”

“Kuna ti doktor idia munisipio a ditoy kano ciudad ti pangipakitaan ta ditoy ti yan ti ramit a kasapulan,” insungbat ni Ining. “Ngem ne, awan metten ti namnamaek.”

Kinita ni Ate Melba ni bossing a mangilaglagid iti tadi iti pangasaanna. Ngem kasla awan nangeg ni bossing, intultuloyna ti aramidna.

Pinalagipan manen ti announcer dagiti agpatadi. Diak man ammo, ngem nagtibbonayoak. Nagtaraokak. Simmungbat ni Partak.

“Aniat’ riknam?” intaraokko manen.

“Kasla aglamlamiis ti unegko,” intaraokna met. “Ngem diak itulok a maabakak. Diak kayat ti matay. Siak ti pumatay!”

Saanen a napan nagbuya ni Ater Melba. Agpatpatangda kano laengen iti ipagna pangur-urayanna iti labanmi.

Saan a mabayag, addayta manen dagiti riaw ken palagapag. Agsasaruno manen dagiti aglabas iti puestomi a mapan mangpaagas kadagiti nasugatan a manokda. Asidegkami ngamin iti puesto dagiti agag-agas.

Pagam-ammuan bintak ti naggigiddan a taraok. Dimmanggaykami. Ammok, agligsay manen ti rabii. Saan a mabayag, nagpakdaar manen ti announcer.

“Fight No 113!”

“Agsiglatka!” intaraokko ken ni Partak.

“Patayek, no kunak, patayek!” insungbatna.

Bilbilinen met ni Boss Toby da Balong ken Ate Melba. “Relaks ka lang, baket,” kinunana. “Alalayam ni ate mo,” sana kinuna ken ni Balong.

Ngem idi pumanawda koman, nadlaw ni Ining nga agpaspasar ni Lasak nga ubbana a pagpasippitda. Indissona ni Lasak. Nagkutak ketdin daytoy a nakapasgar.

Kinudkod ni bossing ti teltelna. Nagsakuntip. “Dina kayat ti umuli iti rueda!” inkatawana. “Ni Sikap ti alaenyo!”

Insublina ni Lasak idi kulongan sanak inyaon iti takkab. Nasayaat met tapno mabilinko a naimbag ni Partak, nakunak iti unegko.

Matiritir ti tengged dagiti masabat ken malabsanmi iti panagturongmi iti rueda. Ammok lattan a ti kinaseksi ni Ate Melba ti gapuna. Kumepkep ngamin ti pantalonna a maong ken pagat-puseg a lumabaga a blusana a mangipaspirip iti napudaw a rusokna.

Addan ti kalaban ni Partak iti gradas/ Kaingas ni Partak ngem saan a banderaan.

“Ining, dua laeng ti mapalubosan iti rueda. Siakon ti agpasippit ta alalayak ni Ate Melba,” kinuna ni Balong. “Agurayka dita pagserkan ta isublikto kenka ni Sikap no makapasippitak.”

“Siak ti agpasippit. Agsinnukattanto no panagibbet,” kinuna met ni Ate Melba. Langana ti agnernerbios.

No siak ti mapaturay, saanen a nasken a sippitek pay ni Partak. Ammonan ti ar-aramidenna ta namimpaten a nangabak a kas kaniak. Nabilinko payen. Nupay kasta sinippitko latta ti luy-ong ken piditpiditna idi isarang ni Balong.

“Agtanangka laeng. Siguraduem a maitamam ti danogmo,” kinunak. “Uray maminsan laeng no maipuum!”

Basbassit nga amang ti parada ni Partak. Isu pay ti dehado iti pinnusta dagiti agtrebisia. Ngem idi agsinnikadkami, kunam la no dekuerdas dagiti saka ni Partak ket pumlatok pay ti daga nga ikup-ayna. Ket nagbaliw ti awag dagiti tao.

“Sa wala! Sa wala!”

“Po-siyam! Po-siyam!”

Naragsakanak. Kontra-barata. Dakkel la ketdi ti epekto dayta ken ni Partak. Pabor dagiti tao kenkuana ket ad-adda a sumanikar.

“Irutam ti petpetmo iti ipusna, Ate, ket napigsa a gumuyod!” impalagip ni Balong ken ni Ate Melba. Kasla agpagungganen ni Partak nga agkup-ay.

Insamirak a kinita ti kalaban ni Partak. Saan nga idisso ti amona. Ipapaayatna, ngem ubbana daytoy. Kayatna a sawen, saanda a kayat a makitami ti garaw ti manokda. Adda la ketdi ilemlemmengna a laing.

“Largaaa!”

Inderetsonak ni Ate Melba ken ni Ining iti ruar ti rueda. Kalpasanna, inyawat kenkuana ni Balong ni Partak a kasta unay ti pannakabennat ti tenggedna iti panagtaraokna.

Nagsublikamin ken Ining iti quarters-mi. Uray dita, mangngeg pay laeng ti awag dagiti tao.

“Sa wala! Sa wala!”

“Seksiii! Seksiii!”

“Anim! Anim!”

Bigla a nagulimek. Sa bigla met laeng a bintak ti kapigsaan pay laeng a riaw ken palagapag manipud idi nangrugi ti derby.

“Da winnah, Gias Horn! Grabe, mga kasabong. Pinakamabilis na laban!”

Limmagto ni bossing ket dinanongna ti angina. “Yes! Yes! Yesss!” Inriawna sa nagugis.

“Kunak ngarud!” Kinuna met ni Ining ket inamlidanna dagiti matana.

Madamdama, addan da Ate Melba ken Balong. Ni Ate Melba ti nagubba ken ni Partak. Kasla saan a naggapu iti gubatan ni Partak. Di man la agal-al. Kasta unay ketdi ti karekkekna. Nagtaraokak. Timmulad da Lasak. Saanen a nakapasgar daytoy.

Inyawat ni Ate Melba ni Partak ken ni Ining. Agkatkatawa nga immarakup ken ni Boss Toby.

“Nakapasaka, baket!” inkatawa ni Boss Toby.

“Nasukal ti el quinto!” kinuna met ni Balong. Linipakna ti dakulap ni Ining.

Nagpakada met laeng ni Ate Melba. Agbuyada kano pay laeng tangay mabayag pay bassit sa lumabanak. Awaganto kano ni bossing tallo wenno dua a soltada sakbay ti labanko,

“Rumidepkayo,” kinuna met ni Boss Toby ket nagpusot iti tugaw a plastik. Nagliad sa nagkidem.

Ngem saan sa nga agnadrang ti ragsak da Ining ken Balong iti panangabak ni Partak.

“Kayatko ti uminum, uray sangabotelia laeng a nalabaga a kabalio!” inrungiit ni Balong.

“Bagka, a, ta nakaabrotkan. Nangabakka payen. Siak, diak pay naabrot ti abakko.

Namnamaek a makaurnongak iti pangpadoktorko ken ni Jakjak,” kinuna met ni Ining.

Nasinga ti panagdengngegko iti panagsarsarita da Balong ken Ining idi adda nagsanengseng. Timmangadak. Dakkel a dingraw a mangrikrikus iti bombilia iti batog ti takkabko.

Madamdama, duan dagiti dingraw. Siniimko ida. Idi agdisso ti maysa iti takkabko, siniglatak a sinippit. Nagkarekkekak a kas iti panagayabko iti asawaek no addakam iti farm. Kasta ti aramidek iti kalabanko, intaraokko iti maalimonko ti dingraw.

“Makita, a!” inkantiaw ni Partak.

“Sapay ta mangabak met ni Sikap,” kinuna manen ni Ining. “Dobliek ti impustak ken ni Partak!”

“Pagtulidek ti puonan ken inabakko,” inkatawa met ni Balong. “Siguradok a mangabak ni Sikap. Sayang la ngamin ta saantayon a mairaman iti kampeonato!”

Nasinga ti panagsarsarita da Balong ken Ining kasta met ti pannakipatangko kadagiti kaduak idi agsay-a ni Boss Toby a bulon ti pananglintegna iti panagtugawna. Kinitana da Ining ken Balong.. Timmakder met dagiti dua.

“Asidegen ti batang ni Sikap, boss,” kinuna ni Ining.

Immasideg met ni Balong iti takkabko. Ammok lattan a yaonnakon tapno watwatennak.

Ngem saan a nagtimek ni Boss Toby. Insurotna ketdi ti panagkitana kaniak idi yaonnak ni Balong iti takkab. Sa idi ipusennak ni Balong nga ipasikad, pinarana daytoy a bulonna a timmallikud. Naglayon iti ridaw. Nagkinnita da Ining ken Balong. Inubbanak ni Balong, inamloyanna ti ulok sanak insubli iti takkab.

“Papanan ngata ni bossing?” kinuna ni Ining.

“Mok pay,” kinuna met ni Balong. Kinitana ti relona.

Madamdama, nakasublin ni Boss Toby. Kinitana da Ining ken Toby, sa siak.

“Mapan ti orasen, boss. Isaganatayon ni Sikap,” kinuna ni Balong.

Immanges iti dakkal ni Boss Toby. Pinagsinnublatna a kinita da Balong ken Ining, Nagsaltek ti panagkitana kaniak. “Agirubuatkayon. Saantayon a lumaban...” kinunana.

Nagminnulagat da Ining ken Balong. Sa kinitada ni Boss Toby.

“Boss...” ti kakaisuna a naibalikas ni Balong.

“Saantayon nga ituloy ti lumaban. Binayadakon ti multatayo,” Nagtungtung-ed ni Boss Toby. “Ti pudno a mammallot, ammona no kaano a sumardeng. Naabaktayo, ngem inikkannatayo iti gundaway nga agpanunot. Ditay ammo ti mapasamak iti laban ni Partak. Saantayon a makigasanggasat. Nasigsigurado no para ken ni Jakjak ti sumaruno a labantayo!”

“B-boss...!” dandani di simngaw ti boses ni Ining. “Apounayen, bossing!” Narban ti rupa ni Ining. “Ag-agyamanak, bossing...”

Nadlawko met nga immanges iti dakkal ni Balong ket inawidna ti abaga daytoy. Saan a nagtimek ngem winagwagna ti abaga ni Ining.

Kayatko nga itaraok ti panagdir-ik iti desision ni Boss Toby, ngem kasla adda mangbekbekkel kaniak. Ni Partak ketdi ti nagtaraok iti nakaat-atiddog ket indanggay ni Lasak ti paraw a taraokna. Saanen nga agpaspasgar daytoy.

“B-boss...!” dandani di simngaw ti boses ni Ining. “Apounayen, bossing!” Narban ti rupa ni Ining. “Ag-agyamanak, bossing...”

Nadlawko met nga immanges iti dakkell ni Balong ket inawidna ti abaga daytoy. Saan a nagtimek ngem winagwagna ti abaga ni Ining.

Kayatko nga itaraok ti panagdir-ik iti desision ni Boss Toby, ngem kasla adda mangbekbekkel kaniak. Ni Partak ketdi ti nagtaraok iti nakaat-atiddog ket indanggay ni Lasak ti paraw a taraokna. Saanen nga agpaspasgar daytoy.

Madamdama, addan da Ate Melba ken ti ipagna. Agkatkatawa ni Ate Melba a nangsallabay ken ni Ining.

“Imbagamon, dad?” kinuna ni Ate Melba.

“Wen!” intung-ed ni Boss Toby.

“Ammom, Ining, immay ni bossmo idiay yanko itay makadesision. Imbagana a nasaysayaat laengen nga agmulta ngem ti makigasangasattayo pay.

Dumakkel-bumassit dagiti abut ti agong ni Ining, Marmarba ti rupana a kasla tiptidenna ti panagsangitna. “Thank you, A-Ate,” kinunana.

“Maminsan laeng a mapadasan ti tao ti biag ti kinaagtutubo. Itedtayo dayta ken ni Jakjak,” intungtung-ed manen ni Boss Toby. “Adu pay a pallot ti agur-uray kadaytoy. “Ala, agsaganatayon ta intayon. Awagak laengen ti nagtarusantayo ta agpakadaak!”

ADDA nagparikna kaniak. Bigaten. Sinapulko dagiti abut ti kartonko. Pudno, naipasirko ti dapuen a lawag iti ruar. No kuan agiwes ti luganmi a kagiddato ti panagbalbaliw ti ungor ti

makina. No kuan tumayengteng met ti lawag no malabsanmi ti kapuskolan ti angep. Iti akingsango a tugaw naganaygay ti panagsarsarita da Ining ken Balong.

Nagtarao da Partak ken Lasak. Nabainanak. Napaludasak ti oras gapu iti pannakailibayko. Iti tugaw iti sanguananmi, nagareng-eng ni Ate Melba a masirsiripko a nakasadag iti abaga ni Boss Toby.

“Yantayon?” kinuna ni Ate Melba.

“Bantay. Asidegtayon iti boundary,” insungbat ni Boss Toby

“Agalmusartayo idiy boundary. Sumingisington ti init,” kinuna met ni Balong.

“Isagsagana itan ni Jakjak ti pagpakanna. Agbasanto manen ti barok!” Anian a sarangsang ti timek ni Ining.

No mano pay a kurba, ken namin-ano pay a panagbaliw ti ungor ti makina ti luganmi. Madamdama, nagmenor ken nagpaigid ni Balong. Addakamin iti boundary a kunkuna da bossing.

Dimsaag dagiti amomi. Naglayon ni Ining iti likud ti lugan ket linuktanna ti ridaw.

“Lumang-abkayo met iti presko nga angin!” kinunana.

Nagtarao da Partak ken Lasak. Iti abut ti kartonko, naipasirko nga awanen ti angep ket gumilgilap dagiti bulong iti aglawlaw iti pumirak a raniag ti sumingsingising nga init. - O